

Ὅταν διελεύοντες τὴν γέφυραν τῆς Περσικῆς ἐφθάσαμεν εἰς τὸ πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Τσάγεζι στόμιον τῆς χαράδρας, εὗρομεν ἐκεῖ οἰκογένειαν Ἑλλήνων περιηγητῶν, οἵτινες ἐπ' ἀμάξης καὶ αὐτοὶ διεκθύνοντο πρὸς τὸ Τσάγεζι. Πατὴρ μήτηρ, δύο θυγατέρες καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀμαξηλάτου ὁ ὁδηγὸς διεσταύρωνον συγχρόνως ἐπιφωνήσεις θαυμασμοῦ πρὸ τοῦ ἐκπάλου θεάματος, τὸ ὁποῖον ἐξεύρισσοτο ἐνώπιον ἡμῶν.

Δεξιόθεν ἡ Ὅσσα ἢ Ὀλομανῆς μὲ τὴν πλουσιωτάτην αὐτῆς βλάστησιν, ἀριστερὰ ὁ μικρὸς Ὀλυμπος μὲ τὴν γραφικὴν κωμόπολιν τῆς Ραψάνης, τὰ χωρία Νιχτερέμ καὶ Πυργετὸν καὶ ἀπώτερον ὁ Ὀλυμπος ὀγρηκιδεὺς μὲ τὰς ἀπαστραπτούσας ἐκ λευκότητος κορυφάς. Ἐν τῷ μέσῳ ἡ πεδιάς, δι' ἧς ὀφισειδῶς διέρρει πρὸς τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ νωχελῶς ὁ Πηνειός.

Αἱ ἄμαξαι, ἡ τῶν Ἑλλήνων περιηγητῶν καὶ ἡ ἡμετέρα ὄπισθεν, ἔδαινον βραδέως πρὸς τὸ χωρίον Λασποχωρί, ἔπου θὰ ἐγένετο μικρὰ ἀνάπαυλα. Ἡ ἡμέρα ἐκλινεν ἤδη καὶ ὁ ἥλιος κρυπτόμενος ὄπισθεν τῆς ὀροσειρᾶς τῶν Ἀγρᾶφων ἔστελλε πρὸς τὰ ὄρη τῆς Χαλκιδικῆς, ἅτινα ὡς νεφέλωμα τερφὸν διεγράφοντο πρὸ ἡμῶν δεξιὰ τοῦ κυανῷ καθρέπτου τοῦ Θερμαϊκοῦ, τὰ τελευταῖα αὐτοῦ φιλήματα.

Προσέδλεπον τοὺς ξένους τούτους, ἰδίως τὰς φαίδρας νεανίδας μετὰ ζηλοτύπου βλέμματος. Διέβλεπον εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ βίου τῶν εὐτυχῶν τούτων ἀνθρώπων, παραπλησίων πρὸς τὰ ἀποδημητικὰ πτηνὰ, τὴν ἀληθῆ μορφήν τῆς εὐτυχίας.

Τί εἶναι τὸ ζῆν, εἰμὴ ὑπαικομιδὴ ἐντυπώσεων καὶ ποῖα μακροτέρα καὶ πλέον εὐφρόσυνος ζωὴ ἐκείνης καθ' ἣν ἐναλλάσσονται αἱ εἰκόνας καὶ αἱ ἀντιλήψεις διὰ τῶν περιπλανήσεων τὰς ὁποίας οὐδεμίᾳ ἐπιβάλλει ἀνάγκη, ἀλλ' ὠθεῖ πρὸς ταύτας μόνον ὁ πόθος ἀγνώστων ἐντυπώσεων καὶ ἡ ἐκ τούτων ἠδονή; Αὐτοὶ ζοῦν, ἔλεγον κατ' ἑμαυτόν, ἐνῶ ἡ ζωὴ ἡ μονότονος τῶν βιοπαλαιστῶν, ἡ ζωὴ τοῦ μόχθου καὶ τοῦ ὁμοιοβάρφου καμάτου, καθ' ἣν αἱ ἡμέραι διαρρέουν μονότονοι, ἀνιαραί, πανομοιότυποι, ἐκφεύγει χωρὶς νὰ προφθάσῃ τις νὰ τὴν ἀντιληφθῆ καὶ ὅταν ἔρχεται τὸ γῆρας.

ἔρωτᾷ τις μετ' ἀλγεινῆς ἀπορίας τὰς ἀναμνήσεις τοῦ ἂν ἔντως ἔζησε καὶ πότε.

Καὶ εἰς κερύφωσιν τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τοὺς εὐτυχεῖς τούτους περιηγητὰς ἐδλεπον ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ γεωργοὺς κύπτοντας καθίδρους ὄπισθεν τοῦ ἀρότρου καὶ ἀκολουθοῦντας τὸ βραῦ ἐκ τοῦ καμάτου βῆμα τῶν ἀροτήρων ἐπὶ τῶν νεοσκαφῶν αὐλάκων. Καὶ ἡ εἰκὼν αὐτῆ τῶν ὑποδίων θεραπεύοντων τῆς γῆς, οἵτινες κύπτουν ἐπ' αὐτῆς, μετὰ οὐκ ἴσης στοργῆς, μέχρις οὗ τοὺς περιβάλλῃ διὰ τῆς θερμῆς αὐτῆς ἀγκάλης, ἐπολλαπλασιάζετο κύκλῳ μου μέχρι τῶν ἀπωτέρων τῆς πεδιάδος ἐσχατιῶν, ἔπου ἀροτήρες, ἄροτρα καὶ γεωργοὶ ἐφαίνοντο ὡς μικρὰ ἀθύρματα, καὶ ἀπώτερον ὡς ἀπροσδιόριστα στίγματα.

B.

Ἦδη αἱ σκιαὶ ἤρχισαν νὰ ἐκτείνον ἐπὶ τῆς πεδιάδος τὰς περρὰς αὐτῶν πτέρυγας. Προσεγγίζομεν εἰς τὸ χωρίον, ὅτε εἶδομεν εἰσερχόμενον ἐκ πλαγίου ἄγρου εἰς τὴν ὁδὸν ἕνα ἐκ τῶν αἰχμηλῶτων τούτων τῆς γῆς τῆς ἀσκαποῦς, τῶν θεσσαλῶν θητῶν, τῶν ὁποίως ὁ βίος ἔλας διαρρέει μὲ ἀποκλειστικὸν προορισμὸν, νὰ ἀνοίγουν τῆς γῆς τὰ στέγνα, κύπτοντες ἐπὶ τοῦ ἀρότρου καὶ νὰ βίπτουν ὅσον δύνανται μακρὰν, μὲ τὸ τραγικόν, τὸ ἐπώδυνον κίνημα τῆς χειρὸς τοῦ σπορέως, τὸν ἀμητὸν τοῦ μέλλοντος.

Τὸν προσέδλεπον μετ' ἀρρήτου συμπαιθεῖας. Ἦτο πολὺ γέρον καὶ πολὺ κυρτός. Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἡ γῆ πρὸς τὴν ὁποίαν, ἀφ' ἧς εἶδε τὸ φῶς, εἶχεν ἀρροσιωθῆ, τὸν εἶλε πρὸς ἐαυτὴν, ὅτι ἐξήτει τὴν ἐπάνοδον τοῦ τέκνου τῆς εἰς τοὺς κόλπους τῆς τοὺς μητρικοῦς, ὅτι ἀπῆτει παρ' αὐτοῦ ἐπιμόνως τὴν ἀπόδοσιν καὶ τὴν μετουσίωσιν τῆς σαρκὸς τὴν ὁποίαν τῷ εἶχε δωρήσει.

Τὸ βῆμά του ἐκλονίζετο καὶ αἱ χεῖρες αἱ κρατοῦσαι τὸ μακρὸν βούκεντρον ἔτρεμον. Ῥάκη ἐκάλυπτον τὸ βικνὸν σῶμά του καὶ τὸ βλέμμα του εἶχε τὸν χαρακτηριστικὸν ἐκείνου κάματος τῶν ἀνθρώπων, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ὁποίων διήλθεν ἤδη ἡ σκιά τῆς πτέρυγας τοῦ θανάτου. Τὸ ἔλον τῆς εἰκόνας τῆς συνοδείας